

Herminia De la Torre
Eibar, Gipuzkoa (1900-1994)

Aurkibidea

Biografia

Zintak

AB-016

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** ...eta kitto!, Euskara elkarteak - Laspiur, Kontxa - Muruamendiaraz, Amaia - Ugarteburu, Mireia
- **Data:** 1989-10-30
- **Iraupena:** 54 min
- **Euskarria:** Audio digitala
- **Kodifikatzailea:** Gaston Balerdi, Izaskun

Pasarteak

1. Jacinto Olabek erakutsi zion marrazten eta grabatzen

- **Erref:** AB-016/001
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:25

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua

Laburpena:

Jacinto Olabe margolariarenera joaten zen egunero, eskola ostean, marrazten ikastera. Marrazketarako zuen gaitasuna ikusi eta grabatzen erakustea ere erabaki zuen Olabek. Etxeko jantokian zuen tailerra. Lau urtez egon zen ofizioa ikasten. Gandiagarekin jarraitu zuen gero, ezkondu eta etxean, bere kabuz, hasi zenera arte.

2. Ibargutxi, Pako eta Antonio Gisasola: grabatzaile ezagunak

- **Erref:** AB-016/002
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:01:25. **Bukatu:** 00:02:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Ibargutxik, Pako Gisasolarekin jarduten zuen grabatzen. Mexiko aldean grabatu asko saltzen ibilitakoa dela kontatzen du. Gisasola anaiek ere asko zabaldu zuten grabatua: Bartzelonan, Valentzian... dendak zituzten.

3. Ezkondu ostean, bere kabuz jarri zen etxetik lanean

- **Erref:** AB-016/003
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:02:28. **Bukatu:** 00:03:41
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua

Laburpena:

Ezkondu zenean, bere kabuz hasi zen etxetik lanean. Ordurako hasita omen zeuden arazoak Gandiagaren tailerrean. Enkargu asko jasotzen zituen: bezero bat baino gehiagorentzat lana egiteko gomendioa jarraitu zuela kontatzen du. Toledorako ere egiten zituen damaskinatu lanak.

4. Toledotik jasotako enkarguak, hobeak

- **Erref:** AB-016/004
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:03:41. **Bukatu:** 00:05:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua

Laburpena:

Toledon zeuden "plantilleroek" (grabatuak edo damaskinatuak egiten hasi aurretik, diseinua sortzen duten beharginak) herritik joandakoak izan ohi zirenez, enkargu asko bidaltzen zituzten Eibarrera. Toledoko enkarguak negozio onak izaten ziren prezioa jarri ahal izaten zietelako. Hemengoekin aldiz, ez zegoen negoziatzerik.

5. Tunika horiak jantzten zituzten grabatzaileek lanerako

- **Erref:** AB-016/005
- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 00:05:35. **Bukatu:** 00:06:08
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua

Laburpena:

Tunika horiak jantzita ibiltzen zirelako bereiz zitezkeen grabatzaileak gainerako tailerretako beharginetatik. Horiak, errearen kolorea irudikatzen omen zuen.

6. Zilarra eta urrea material nagusi gisa

- **Erref:** AB-016/006
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:06:08. **Bukatu:** 00:08:07
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Bezeroak eskatutako kalitatearen arabera egiten zuten lan: urrezko hari purua erabiltzeko, eskatu egin behar izaten zen. Jacinto Olaberekin zilarra grabatzen ikasi zuen lehendabizi. Bastoi buruak, petakak, pistolak, etab. grabatzeaz gain, zilarrezko eta urrezko haria erabiliz damaskinatu egiten zituen (apainketarako beste teknika bat).

7. Emakumea armagintzan

- **Erref:** AB-016/007
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:08:07. **Bukatu:** 00:10:15
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Emakume grabatzaile asko zegoen. Eibar eta inguruan ohikoa zen arren, Ameriketarik etorritako gizonezkoentzat sinesgaitza zen emakumezkoek landutako pistolak ikustea. Erretratua ere atera zietela kontatzen du Herminiak. 14 urterekin hasi eta 65 urte bete zituenera arte egin zuen lan. Etenik gabe eta etxetik. Ez zitzaion sekula lanik falta izan nahiz eta emakumezkoa izan.

8. Grabatuaren gorabeherak Eibarren

- **Erref:** AB-016/009
- **Iraupena:** 0:04:38. **Hasi:** 00:13:30. **Bukatu:** 00:18:08
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua

Laburpena:

Urrearen balioa eta irabaziei buruzko azalpenak. Grabatzaile onak zeuden Eibarren: Artamenditarrak, Larrañagatarrak, Pako Gisasola, Hilario Unzeta... 1914ko gerra hasi aurretik, asko saltzen zuten Frantziara. Gerrarekin batera ordea, Frantziara luxuzko produktuak saltzeko debekua etorri zen. Krisi handia eragin zuen honek eta, ondorioz, grabatzaile asko mugaz bestaldera lekualdatu behar izan zen garai hartan. I. Mundu Gerra amaitutakoan eskaerak berreskuratu zituztela kontatzen du; Gerra Zibila amaitutakoan ere berdin gertatu zen.

9. Txarolatzea: tailerrak eta prozesu desberdinak.

- **Erref:** AB-016/016
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:31:02. **Bukatu:** 00:33:06
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Untzaga plazako dantza saioetan ez ezik, grabatuarekin zerikusia zuen hainbat lekutan ere elkar topo egiten zutelako ezagutu zuen Herminiak bere senarra. Piezak txarolatzen zituzten hainbat tailer zegoen Eibarren (txarolatzea: amaieran ematen zaien iluntzeko prozesu kimikoa): Carral, Txapartegi, Urdanpilleta. Pistolei ematen zitzaaien beste txarolatze prozesu desberdin bat: susko txarolatzea.

10. Emakume grabatzaileak ez zeuden gaizki ikusiak

- **Erref:** AB-016/018
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:34:27. **Bukatu:** 00:37:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Herminiaren aita ez zuen ondo hartu Jazinto Olabek alaba damaskinatu tailerrera erakarri izana. Tailerrean bi gizonezko baino ez zeuden eta, Olabek, konbentzitu zuen Herminiaren aita azkenen. Emakumezko grabatzaileak ez zeuden, beste emakume langile batzuekin alderatuta, gaizki ikusita garai hartan. Ofizioa ikasi bitartean, bi urtez egon behar izaten zuten soldatarik irabazi gabe.

11. Emakumeentzako lehen grabatzaile tailerra Eibarko Doña Feliparena

- **Erref:** AB-016/019
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:37:30. **Bukatu:** 00:38:55
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Doña Felipak sortu zuen emakumeentzako lehen grabatzaile tailerra. Oso gazte ikasi omen zuen grabatzen eta, ezkondu ostean, Barrenkaleko bere etxebizitzan jarri zuen tailerra. Erretiroa hartu ostean marrazketa eskolak eman omen zituen.

12. Noche tabernako sukaldean ikasi zuen sukaldaritzan

- **Erref:** AB-016/023
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:46:10. **Bukatu:** 00:47:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Eibarko "Noche" tabernako sukaldean sukaldaritza eskolak hartzen zituzten neskek aprendiz moduan, binaka. Ez profesionalki jarduteko, etxerako ikasteko baizik. Bertako sukaldean ikasi zuen Herminiak ere.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com